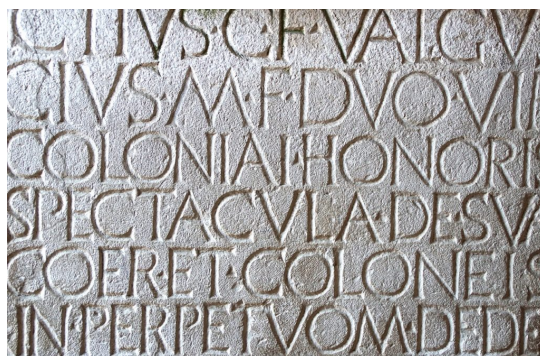

Čínsky katolík sa zamýšľa nad krásou a užitočnosťou latinčiny

Ťiao Chaj-jang

9. septembra 2021 ✚ Cirkev Kultúra

Ťiao Chaj-jang (Jiao Haiyang) je mladý čínsky katolík, ktorý sa narodil v Pekingu a vyrastal v tzv. vlasteneckej cirkvi. Teraz je verný Rímu, žije v Írsku, kde vyučuje latinčinu. Prinášame niekoľko jeho postrehov o tom, čo nazýva „*Regina Linguarum*“.

Zdroj: Pixabay

Po dlhoročnom štúdiu Cicerónovej latinskej literatúry napísal svätý John Henry Newman v knihe *Idea univerzity* nasledujúce vyjadrenie: „*Som si celkom istý, že som získal veľa, pokiaľ ide o presnosť myslenia, jemnosť úsudku a vycibrený vkus.*“

Tieto slová ctihodného anglického kardinála dokonale vystihujú pocity, ktoré voči tomuto jazyku mám aj ja, Číňan, latinčinár a učiteľ. Čítanie v latinčine je jedinečný zážitok. Latinčina je sama o sebe didaktická, je **kombináciou matematiky a poézie**. V latinčine možno ľahko pozorovať dve hlavné charakteristiky: **zákonitosť** (veľká zrozumiteľnosť na syntaktickej a sémantickej úrovni) **a najvyššia elegancia v kombinácii so stručnosťou vyjadrenia** (schopnosť odovzdať silné posolstvo v obmedzenom počte slov). Okrem toho možno každé slovo upraviť tak, aby vyhovovalo potrebám kontextu pokiaľ ide o čas, jednotné alebo množné číslo, pád, osobu a stav duše. Aj učenie sa latinčiny je zábavné. Možno z nej získať zmysel pre jazykové vedomie, ktoré vedie k jasnosti mysle. Latinčina môže mať hlboký vplyv na náš spôsob uvažovania.

Ako všetci vieme, latinčina bola jazykom Rímskej ríše, v ktorej sa zrodila a rozšírila katolícka Cirkev. Originálny text Starého zákona je v hebrejčine, Nový zákon je v starogréčtine. V 4. storočí však svätý Hieroným preložil celú Bibliu do latinčiny, ktorá bola spolu s gréčtinou „lingua franca“ impéria. Pápež Benedikt XVI. napísal v motu proprio *Latina Lingua*: „*Od Turíc Cirkev hovorí a modlí sa vo všetkých ľudských jazykoch. Kresťanské komunity prvých storočí však vo veľkej miere používali gréčtinu a latinčinu, univerzálne komunikačné jazyky sveta, v ktorom žili, vďaka*

čomu sa novosť Kristovho slova stretla s dedičstvom helénsko-rímskej kultúry.“

Kresťanstvo od svojho vzniku prispievalo k rozvoju jazykov (vrátane latinčiny) tým, že preberalo slová z latinčiny a dodávalo im nové významy a zavádzalo nové spôsoby vyjadrovania. Cirkev si zachovala latinčinu v liturgii, úradných dokumentoch, kláštoroch a na univerzitách. V stredoveku bola **latinčina veľkou zjednocujúcou silou v západnej Európe**. Vyučovacím jazykom na univerzitách na celom kontinente bola latinčina. Európske jazyky urobili veľký krok vpred vďaka prekladu Svätého písma do latinčiny. Mnohé výrazy sa dostali do európskych jazykov. To vysvetľuje niektoré podobnosti medzi nimi.

Dnes je 75 % existujúcich latinských textov katolíckeho pôvodu, zvyšných 25 % tvoria diela starovekého Ríma a spisovateľov, ako bol napríklad Isaac Newton. Latinčina je úzko spätá s dejinami katolíckej Cirkvi.

Latinčina mala na čínsky jazyk veľký vplyv aj vďaka prekladateľskej činnosti misionárov. Počas procesu prekladu z latinčiny do čínštiny misionári nevyhnutne vymýšľali nový slovník, aby mohli preložiť západné pojmy do nášho jazyka. Takto je pomerne **veľa každodenných slov v modernej čínštine v skutočnosti inšpirovaných latinčinou**, a teda majú svoje korene v západnej tradícii, vďaka práci misionárov a mentálne otvorených čínskych učencov za posledných štyristo rokov, najmä v prvej polovici minulého storočia. Bohužiaľ, vplyv latinčiny na čínštinu je však neviditeľný, skrytý za ideogramami.

Je príznačné, že jedným z najväčších znalcov čínskeho jazyka bol Ma Siang-po SJ (Ma Xiangbo), čínsky jezuitský kňaz 20. storočia, ktorý bol učiteľom latinčiny. To dokazuje, že dobrá znalosť latinčiny môže byť pozitívnym a tvorivým prínosom aj pre vlastnú kultúru.

Preto vieme pochopiť, prečo je latinčina považovaná za „*Regina linguarum*“. Učenie sa latinčiny je totiž čosi oveľa viac, než iba osvojenie si zložitého súboru gramatických pravidiel a slovnej zásoby. **Latinčina so sebou prináša aj kultúru a tradíciu**. Bez aspoň povrchnej znalosti latinčiny je ťažké získať jasný a priamy pohľad na základy mnohých predmetov, napríklad v oblasti práva, filozofie a literatúry.

Na to, aby sme v myslení mohli ísť do hĺbky, je dôležité poznať aspoň základnú slovnú zásobu a gramatiku tohto jazyka. Latinčina obsahuje staré myšlienky, bez ktorých by sme neboli schopní pochopiť väčšinu vecí, ktoré sme sa učili v škole. Latinčina je všadeprítomná v mnohých odboroch, v mnohých jazykoch a na mnohých miestach. Vôbec to nie je mŕtvý jazyk! Latinčina presahuje dejiny, presahuje národy, je čímisi, čo absolútne patrí do súčasnosti. Samotný pojem „modernita“ pochádza z latinčiny.

Bohužiaľ, v predstavách mnohých ľudí je dnes latinčina „mŕtvym jazykom“, takže jej štúdium je podľa nich stratou času. Lepšie je vraj študovať niečo užitočné. Odpovedám vetou z Biblie: „*Lapidem, quem reprobaverunt aedificantes, hic factus est in caput anguli*“ (Kameň, čo stavitelia zavrhli, stal sa kameňom uholným) Ž 117, 22. Verím, že latinčina je práve takýto „zavrhnutý kameň“, ktorý sa v budúcnosti stane kameňom uholným. Možno nepomôže zarobiť viac peňazí, po ktorých dnes mnohí tak pachtia, ale stanovuje ľudský štandard.

Čoraz viac ľudí a organizácií si uvedomuje, že je nevyhnutné oživiť plameň katolíckeho ducha a obnoviť autentickú a trvalú katolícku identitu. Aby sme to dosiahli, musíme brať latinčinu vážne, pretože **nás spája nielen s minulosťou, s tradíciou, ale aj s veriacimi na celom svete**. Otázka jazyka nie je nikdy čosi druhoradé.

Veľký pápež Benedikt XVI. povedal: „*Cirkev by mala byť miestom, kde pravda a krása sú doma.*“ Môžeme s tým iba súhlasiť! Nikdy nesmieme zatvárať oči pred krásou, ktorá nás obklopuje: pred krásou prírody, umenia a jazykov. **Musíme byť schopní kontemplovať krásu našej svätej katolíckej Cirkvi, jej architektúru, posvätnú hudbu, liturgiu, jazyk.** Latinčina pomáha otvárať oči ľudí pre transcendentnú realitu a pozýva ich, aby prekročili sami seba. Latinčina je posvätný jazyk, ktorý sa v Cirkvi vyníma v celej svojej majestátnosti a pozýva nás, aby sme si osvojili určitú mentalitu. Pretože táto neopísateľná krása nás vedie k pravde. **Preto je vždy veľkým dobrom používať v modlitbe a v liturgii posvätný a krásny jazyk.** A latinčina je na tento účel ideálna.

Preto si myslím, že tí, ktorí tento poklad Cirkvi zahadzujú, robia krok nesprávnym smerom, čo môže mať vážne následky. **Používanie a vyučovanie latinčiny je účinným spôsobom boja proti dominancii istej postmodernej, liberálnej a prázdnej kultúry** a zároveň vynikajúci spôsob, ako budovať ušľachtilú a príťažlivú katolícku kultúru. Obnoviť tento kultúrny poklad znamená vytvoriť pevný základ pre budúcnosť.

Regina linguarum laudemus Regem regum.

Kráľovnou jazykov chválime Kráľa kráľov.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/cinsky-katolik-sa-zamysla-nad-krasou-a-uzitocnostou-latinciny/>